

ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

VÕ THẮNG NGUYÊN (Chủ biên)
LÊ THỊ TUYẾT ANH, NGUYỄN THỊ HƯỜNG,
NGUYỄN TIÊN HOÀNG

GIÁO TRÌNH

THỰC HÀNH
HÓA PHÂN TÍCH

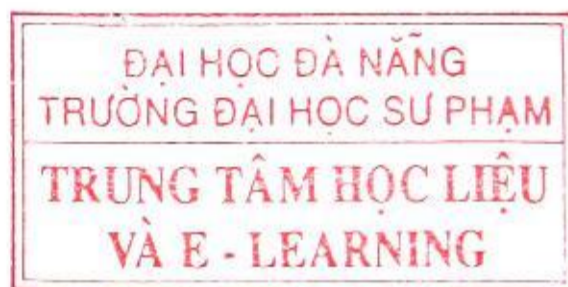

NHÀ XUẤT BẢN ĐÀ NẴNG

ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

Võ Thắng Nguyên (Chủ biên)

Lê Thị Tuyết Anh, Nguyễn Thị Hương, Nguyễn Tiên Hoàng

Giáo trình
THỰC HÀNH
HÓA PHÂN TÍCH

NHÀ XUẤT BẢN ĐÀ NẴNG

LỜI NÓI ĐẦU

Giáo trình Thực hành Hóa phân tích được biên soạn cho sinh viên của khoa Hóa học, trường Đại học Sư phạm, Đại học Đà Nẵng. Với mong muốn giúp sinh viên có thể dễ dàng thực hiện các thí nghiệm trong phòng thí nghiệm phân tích. ở mỗi bài thí nghiệm, giáo trình cung cấp cơ sở lý thuyết của mỗi phương pháp, nội dung các phần thực nghiệm, cách tính toán cùng với những câu hỏi ôn tập kiến thức và bài tập ở cuối mỗi bài.

Giáo trình gồm hai phần chính:

Phần 1. Các phương pháp phân tích định tính:

- Giới thiệu các dụng cụ, thiết bị và kỹ thuật trong các thí nghiệm phân tích định tính.

- Năm bài thực hành bao gồm các phép định tính đặc trưng cho các cation nhóm 1, 2, 3, 4, 5, 6, các anion riêng biệt, và hỗn hợp các cation và anion.

Phần 2. Các phương pháp phân tích định lượng:

- Giới thiệu các dụng cụ, thiết bị và kỹ thuật thực hiện trong phòng thí nghiệm phân tích định lượng.

- Năm bài thực hành định lượng các mẫu phân tích sử dụng các phương pháp chuẩn độ bao gồm: chuẩn độ acid-base, chuẩn độ complexon, chuẩn độ oxi hóa khử, và chuẩn độ kết tủa.

- Một bài thực hành định lượng mẫu phân tích bằng phương pháp chuẩn độ trọng lượng.

Với các nội dung nêu trên, giáo trình *Thực hành Hóa phân tích* mong muốn trang bị cho sinh viên những kiến thức và kỹ năng thực hành cơ bản để có thể thực hiện việc pha hóa chất, chuẩn bị mẫu và tiến hành các thí nghiệm phân tích định tính và định lượng. Những kỹ

năng này sẽ làm nền tảng cho các học phần phân tích định lượng tiếp theo cũng như cho việc nghiên cứu khoa học sau này của sinh viên.

Trong quá trình biên soạn giáo trình, không thể tránh khỏi những thiếu sót, nhóm tác giả luôn trân trọng những ý kiến đóng góp để giáo trình được hoàn thiện hơn.

Đà Nẵng, tháng 04 năm 2023

Nhóm tác giả

MỤC LỤC

Quy tắc an toàn trong phòng thí nghiệm..... 9

Phần I. PHÂN TÍCH ĐỊNH TÍNH

Bài 1. MỘT SỐ KỸ THUẬT VÀ THAO TÁC TRONG PHÂN TÍCH ĐỊNH TÍNH 13

1.1. Các khái niệm và thuật ngữ dùng trong phân tích định tính ... 13

1.2. Giới thiệu các dụng cụ và thao tác cơ bản trong phân tích 18

1.3. Phân tích định tính cation và anion theo phương pháp hóa học 22

Câu hỏi và bài tập ôn tập 24

Bài 2. PHÂN TÍCH CÁC CATION NHÓM 1, 2 25

2.1. Đặc tính chung của các cation nhóm 1: Ag^+ , Pb^{2+} , Hg_2^{2+} và nhóm 2: Ba^{2+} , Ca^{2+} , Sr^{2+} , Pb^{2+} 25

2.2. Các phản ứng đặc trưng của cation nhóm 1, 2 26

2.3. Phân tích hệ thống cation nhóm 1, 2 32

2.4. Tiến hành thí nghiệm..... 33

Câu hỏi và bài tập ôn tập 38

Bài 3. CATION NHÓM 3, 4 - PHÂN TÍCH CATION NHÓM 2, 3, 4 40

3.1. Đặc tính chung của các cation nhóm 3: Cr^{3+} , Al^{3+} , Zn^{2+} , Sn^{2+} , Sn^{4+} , và nhóm 4: Mn^{2+} , Mg^{2+} , Fe^{2+} , Fe^{3+} 40

3.2. Phân tích hệ thống cation nhóm 3, 4 48

3.3. Tiến hành thí nghiệm..... 49

Câu hỏi và bài tập ôn tập 53

Bài 4. CATION NHÓM 5, 6 - PHÂN TÍCH HỆ THỐNG CATION NHÓM 4, 5, 6 54

4.1. Đặc tính chung của các cation nhóm 5: Cu^{2+} , Hg^{2+} , Ni^{2+} và nhóm 6: Na^+ , K^+ , NH_4^+ 54

4.2. Các phản ứng đặc trưng của cation nhóm 5, 6: Cu^{2+} , Hg^{2+} , Ni^{2+} , Na^+ , K^+ , NH_4^+ 55

4.3. Tiến hành thí nghiệm 61

Câu hỏi và bài tập ôn tập.....65

Bài 5. PHÂN TÍCH ANION 66

5.1. Tính chất phân tích của các cation 66

5.2. Phản ứng đặc trưng của anion 67

5.3. Các bước tiến hành phân tích anion trong hỗn hợp 70

5.4. Phân tích mẫu bài tập dung dịch các anion.....71

Câu hỏi và bài tập ôn tập.....74

Bài 6. PHÂN TÍCH MẪU BÀI TẬP LÀ DUNG DỊCH CÁC CATION VÀ ANION 75

6.1. Nhận xét và thử sơ bộ 75

6.2. Phân tích các anion.....78

6.3. Phân tích các cation.....78

6.4. Phân tích mẫu bài tập 78

Câu hỏi và bài tập ôn tập.....80

PHẦN II. CÁC PHƯƠNG PHÁP PHÂN TÍCH ĐỊNH LƯỢNG

Bài 7. GIỚI THIỆU CHUNG VỀ CÁC PHƯƠNG PHÁP PHÂN TÍCH ĐỊNH LƯỢNG 83

7.1. Dụng cụ và cách sử dụng trong phân tích định lượng 83

7.2. Cơ sở lý thuyết của phương pháp phân tích thể tích.....90

Câu hỏi và bài tập ôn tập.....103

Bài 8. CHUẨN ĐỘ ACID - BASE.....	104
8.1. Giới thiệu chung	104
8.2. Thí nghiệm 1. Xác định hàm lượng NaOH và Na ₂ CO ₃ trong hỗn hợp	108
8.3. Thí nghiệm 2. Xác định khả năng trung hòa acid của viên thuốc antacid	114
Câu hỏi và bài tập ôn tập	118
Bài 9. PHƯƠNG PHÁP KALI PERMANGANAT	120
9.1. Giới thiệu chung	120
9.2. Thí nghiệm 1. Xác định nồng độ mẫu Fe ³⁺	121
9.3. Thí nghiệm 2. Xác định hàm lượng H ₂ O ₂ trong nước oxy già bằng dung dịch KMnO ₄	126
Câu hỏi và bài tập ôn tập	129
Bài 10. PHƯƠNG PHÁP IODINE	130
10.1. Giới thiệu chung	130
10.2. Thí nghiệm 1. Xác định hàm lượng Cu ²⁺ trong dung dịch mẫu phân tích	132
10.3. Thí nghiệm 2. Xác định hàm lượng acid ascorbic trong viên thuốc Vitamin C	137
Câu hỏi và bài tập ôn tập	140
Bài 11. PHƯƠNG PHÁP CHUẨN ĐỘ COMPLEXON.....	141
11.1. Giới thiệu chung	141
11.2. Thí nghiệm 1. Xác định độ cứng của nước máy	145
11.3. Thí nghiệm 2. Xác định nồng độ của Co ²⁺ bằng EDTA	151
Câu hỏi và bài tập ôn tập	153
Bài 12. PHƯƠNG PHÁP CHUẨN ĐỘ KẾT TỬA	154
12.1. Giới thiệu chung	154

12.2. Thí nghiệm 1. Chuẩn hóa dung dịch AgNO_3 0.1 M bằng dung dịch chuẩn gốc NaCl 0.1 M	157
12.3. Thí nghiệm 2. Xác định hàm lượng Cl^- trong nước máy	160
Câu hỏi và bài tập ôn tập.....	161
Bài 13. PHƯƠNG PHÁP PHÂN TÍCH TRỌNG LƯỢNG	162
13.1. Giới thiệu chung.....	162
13.2. Định lượng SO_4^{2-}	164
Câu hỏi và bài tập ôn tập.....	168
<i>Phụ lục</i>.....	169
<i>Tài liệu tham khảo</i>.....	175